

UCHWAŁA NR 24/2015
ZARZĄDU POWIATU W BIAŁOGARDZIE

z dnia 20 marca 2015 r.

w sprawie zasad gospodarowania drewnem pochodzącym z wycinki drzew rosnących w pasach drogowych dróg powiatowych na terenie powiatu białogardzkiego.

Na podstawie art 32 ust 2 pky 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595) Zarząd Powiatu w Białogardzie uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się „Zasady zbywania drewna pochodzącego z wycinki drzew rosnących w pasach drogowych dróg powiatowych na terenie powiatu białogardzkiego oraz gospodarowanie pozyskanym drewnem”, stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Realizację uchwały powierza się Dyrektorowi Zarządu Dróg Powiatowych w Białogardzie.

§ 3. Traci moc uchwała Nr 197/06 Zarządu Powiatu w Białogardzie z dnia 16 lutego 2006r. w sprawie zasad gospodarowania drewnem pochodzącym z wycinki drzew rosnących w pasach drogowych dróg powiatowych na terenie powiatu białogardzkiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2015 roku.

Zasady zbywania drewna pochodzącego z wycinki drzew rosnących w pasach drogowych dróg powiatowych na terenie powiatu białogardzkiego oraz gospodarowanie pozyskanym drewnem

§ 1

Usunięcie drzew przydrożnych następuje po uzyskaniu pisemnych decyzji (zezwoleń) wydanych przez upoważnione w tym celu właściwe organy, na podstawie złożonych przez Zarząd Dróg Powiatowych w Białogardzie wniosków, a w przypadku nagłej utraty przez drzewo stateczności, w oparciu o zezwolenie organu oraz protokół z oględzin sporządzony przez doraźnie powołaną komisję, w której wskazany jest udział przedstawiciela gminy/miasta.

§ 2

Drewno pochodzące z wycinki drzew rosnących w pasach drogowych dróg powiatowych, kwalifikuje się ze względu na jego jakość jako drewno opałowe.

§ 3

1. Usuwanie drzew przydrożnych odbywać się może kosztem i staraniem Zarządu Dróg Powiatowych w Białogardzie zwanym dalej ZDP lub kosztem i staraniem potencjalnego nabywcy drewna zwanym dalej Wykonawcą.
2. Usuwanie (ścinka) drzew przez Wykonawcę odbywać się może po uprzednim zawarciu pisemnej umowy sprzedaży (wzór umowy załącznik nr 1 do niniejszych zasad).

§ 4

1. Pozyskane drewno kosztem i staraniem ZDP może być przekazane nieodpłatnie dla jednostek organizacyjnych Powiatu Białogardzkiego, po wcześniejszym złożeniu do dyrektora ZDP przez kierowników tych jednostek zapotrzebowania na drewno opałowe.
2. Pozyskane drewno może być również sprzedawane pracownikom ZDP w Białogardzie, po uprzednim ilościowym przyjęciu go na stan magazynowy.

3. Drewno opałowe pozyskane z pielęgnacji i prześwietlenia koron drzew oraz z wycinki zakrzaczeń może być przekazywane Wykonawcy w zamian za wykonanie przez niego prac pielęgnacyjnych i cięć technicznych.

§ 5

1. ZDP w Białogardzie roześle do minimum trzech Wykonawców zaproszenie do składania ofert (zapytaniem ofertowym) na wycinkę drzew, które będzie zawierało:

- nazwę i adres zamawiającego
- opis przedmiotu zamówienia, warunki stawiane wykonawcom, warunki realizacji zamówienia,
- określenie sposobu komunikowania się: telefonicznie, faksem lub drogą elektroniczną, ze wskazaniem osoby upoważnionej do kontaktu,
- informację o miejscu i terminie składania ofert,
- informację o terminie realizacji zamówienia.

2. Zlecenie Wykonawcy wycinki drzew wraz z wywozem drewna oraz uprzątnięciem terenu w zamian za pozyskane drewno i odpłatność za to drewno, nastąpi po weryfikacji otrzymanych ofert i wybraniu najkorzystniejszej oferty cenowej, która spełni stawiane wymagania

3. Jeżeli nie zostanie złożona żadna oferta cenowa, ZDP w Białogardzie ma prawo zlecić wycinkę drzewa wraz z wywozem drewna oraz uprzątnięciem terenu w zamian za pozyskane drewno i odpłatność za to drewno w cenach określonych w § 8 pkt 2, dowolnie wybranemu Wykonawcy.

§ 6

Zakres wymagań dotyczący zasad prowadzenia robót związanych z wycinką drzew od Wykonawcy obejmuje:

1. Złożenie oświadczenia, że zapoznał się ze stanem technicznym odcinków dróg na których odbywać się będą roboty, istniejącym oznakowaniem oraz zasadami zabezpieczenia pasa drogowego na czas prowadzonych robót. Jednocześnie oświadcza, że osoby wykonujące prace związane z wycinką drzew posiadają specjalistyczne uprawnienia w tej dziedzinie.
2. Przestrzeganie zasad bhp zawartych w „Instrukcji BHP przy podcinaniu i ścinie drzew” stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszych zasad.
3. Wykonawca przejmuje na siebie całkowitą odpowiedzialność za oznakowanie robót zgodnie z tymczasowym projektem organizacji ruchu przekazanym przez ZDP w Białogardzie stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszych zasad, stan bezpieczeństwa

w ruchu drogowym, stan bezpieczeństwa pracowników dokonujących wycinki drzew, oraz za szkody powstałe podczas wykonywania prac i w ich wyniku.

4. Wykonawca zobowiązany jest do przestrzegania wyszczególnionych poniżej zasad:
  - 1) drzewo należy okopać i wyciąć tak, aby pień po wycince znajdował się minimum 5 cm poniżej poziomu gruntu. Powstałe zaniżenie należy zasypać i wyrównać. Dotyczy drzew rosnących w pierwszym rzędzie od strony krawędzi drogi.
  - 2) po wycince drzew należy niezwłocznie uprzątnąć pozostałe gałęzie.

§ 7

Warunki zbywania drewna opałowego w zamian za mechaniczną wycinkę drzew rosnących w pasach drogowych dróg powiatowych określa umowa sprzedaży (wzór umowy stanowi załącznik nr 1 do niniejszych zasad).

§ 8

Ustala się minimalne ceny sprzedaży drewna opałowego, pozyskiwanego z wycinki drzew przydrożnych rosnących na gruntach będących we władaniu Zarządu Dróg Powiatowych Białogardzie, w zależności od formy jego pozyskania:

1. Drewno opałowe pozyskane kosztem i staraniem Zarządu Dróg Powiatowych w Białogardzie:

- a) drewno liściaste opałowe twarde (gatunek: dąb, buk, akacja, jesion, grab, wiąz):

- 100,00 brutto/m³

- b) drewno liściaste opałowe miękkie (gatunek: brzoza, olcha, lipa, klon, kasztanowiec, topola, pozostałe liściaste):

- 80,00 brutto/m³

- c) drewno iglaste opałowe (gatunek: świerk, sosna):

- 70,00 brutto/m³

2. Drewno opałowe pozyskane kosztem i staraniem Nabywcy:

- a) drewno liściaste opałowe twarde (gatunek: dąb, buk, akacja, jesion, grab, wiąz):

- 50,00 brutto/m³

- b) drewno liściaste opałowe miękkie (gatunek: brzoza, olcha, lipa, klon, kasztanowiec, topola, pozostałe liściaste):

- 40,00 brutto/m³

- c) drewno iglaste opałowe (gatunek: świerk, sosna):

- 45,00 brutto/m³

§ 9

1. Sprzedaż drewna pozyskanego przez ZDP odbywa się na placu ZDP w Białogardzie przy ul. Szosa Połczyńska 57, gdzie następuje segregacja pozyskanego drewna, określenie asortymentu oraz określenie ilości sprzedawanego drewna w metrach sześciennych [m³].
2. Czynności wymienione w ust. 1 mogą odbywać się na miejscu ścinki, gdyż z przyczyn organizacyjnych i ekonomicznych transport drewna na plac ZDP jest nieopłacalny.

§ 10

1. W umowie sprzedaży podana będzie ilość drewna do wycinki w sztukach [szt], natomiast do rozliczenia sprzedawanego drewna Wykonawcy odbywać się będzie obmiarem powykonawczym, w którym będzie podana ilość pozyskanego drewna w metrach sześciennych [m³].
2. Za ceny sprzedaży drewna przyjmuje się ceny określone w § 8 lub ceny zaoferowane w ofercie Wykonawcy.
3. Pomiarów ściętego drewna będzie dokonywać osoba upoważniona przez Zarząd Dróg Powiatowych w Białogardzie.

§ 11

Upoważnia się pracownika prowadzącego magazyn ZDP lub wyznaczonego pracownika ZDP do przyjmowania drewna na podstawie MP i rozchodowania go na podstawie WZ oraz prowadzenia ścisłej ewidencji podań o zakup drewna i jego rozchodu.

§12

Pracownik prowadzący magazyn lub wyznaczony pracownik ZDP jest zobowiązany do wystawienia dowodu WZ i wyliczenia należności, jaką kupujący winien zapłacić na konto bankowe jednostki (ZDP).

§ 13

Wydawanie drewna kupującemu następuje na podstawie podpisanego protokołu obmiarowego przez obie strony.

§ 14

Pozyskane dochody ze sprzedaży drewna odprowadzane są do Starostwa Powiatowego w Białogardzie.

UMOWA SPRZEDAŻY Nr ...../2015

Zawarta w dniu ....., w Białogardzie, pomiędzy:

Zarządem Dróg Powiatowych z siedzibą w Białogardzie, ul. Szosa Połczyńska 57,
NIP 672-17-23-016, REGON 330960380

reprezentowanym przez ..... - Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych
w Białogardzie

zwanym dalej „Sprzedawcą”

a

.....
.....

z siedzibą w ....., ul. ....,

NIP ....., REGON .....

reprezentowanym przez .....

zwanym dalej „Kupującym”

o następującej treści:

§ 1

Sprzedawca sprzedaje, a kupujący nabywa drewno opałowe „na pniu”, pozyskane przez Kupującego własnym kosztem i staraniem z wycinki drzew rosnących w pasach drogowych dróg powiatowych wyszczególnionych w załączniku nr 1 do niniejszej umowy.

§ 2

Cenę drewna opałowego ustala się w wysokości:

- drewno opałowe liściaste (miękkie) ..... zł/m³
- drewno opałowe liściaste (twarde) ..... zł/m³
- drewno opałowe iglaste ..... zł/m³

§ 3

1. Kupujący zobowiązuje się zapłacić za nabyte drewno kwotę wyliczoną na podstawie obmiaru powykonawczego i spisanego protokołu obmiarowego. Ilość drewna opałowego przeznaczonego do sprzedaży po wycince będzie określona w metrach sześciennych [m³].

2. Cena określona w §2 obejmuje wszelkie koszty związane z realizacją umowy, w szczególności:
  - wycinkę drzew,
  - transport wyciętych drzew poza pas drogowy,
  - oznakowanie miejsca robót zgodnie z tymczasowym projektem organizacji ruchu sporządzonym przez Sprzedającego,
  - uporządkowanie pasa drogowego.
3. Należność powinna być wpłacona na rachunek Zarządu Dróg Powiatowych w Białogardzie nr ..... w terminie 14 dni od daty podpisania protokołu obmiarowego przez obie strony.
4. Za ostateczny termin spisania protokołu odbioru końcowego robót przyjmuje się dzień ..... r.
1. Sprzedający zastrzega sobie prawo wezwania Kupującego do natychmiastowej zapłaty za pozyskaną ilość sprzedanego drewna w przypadku natychmiastowego rozwiązania umowy użyczenia pasa drogowego z winy biorącego w użyczenie.

§ 4

Strony uzgadniają następujące zasady pozyskiwania drewna opałowego z drzew przydrożnych:

1. Sprzedawca przekazuje Kupującemu protokołem zdawczo – odbiorczym odcinek pasa drogowego oraz projekt czasowej organizacji ruchu.
2. Kupujący przed przystąpieniem do wycinki zgłasza upoważnionemu przedstawicielowi Zarządu Dróg Powiatowych do odbioru oznakowany i zabezpieczony pas drogowy (zgodnie z projektem czasowej organizacji ruchu) i utrzymuje go w należyтым stanie przez cały czas trwania prac związanych z pozyskaniem drewna.
3. Kupujący w okresie prowadzenia robót ponosi całkowitą odpowiedzialność za bezpieczeństwo użytkowników ruchu drogowego, mienie, bezpieczeństwo swoje oraz pracowników, jak również odpowiada za wszelkie szkody osób trzecich zgodnie z art. 435 i art. 625 Kodeksu Cywilnego.
4. Kupujący oświadcza, że dysponuje odpowiednim sprzętem technicznym i uprawnionymi pracownikami do prac związanych z wycinką drzew i kierowaniem ruchem drogowym.

5. Sprzedawca zastrzega sobie prawo codziennej kontroli sposobu prowadzenia przez Kupującego wycinki, pod względem bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym prawo do wstrzymania prac w razie stwierdzenia nieprawidłowości.
6. Kupujący, po zakończeniu pozyskiwania drewna przywraca pas drogowy w miejscu prowadzenia robót do poprzedniego stanu i zgłasza do odbioru upoważnionemu przedstawicielowi Zarządu Dróg Powiatowych.

§ 5

1. Umowa może ulec rozwiązaniu po upływie 7 dni od dnia wprowadzenia umowy przez Sprzedającego.
2. W przypadku niedotrzymania przez Kupującego jednego z warunków określonych w § 3 i § 4, oraz w przypadku stwierdzenia przez Sprzedającego, że Kupujący może nie wywiązać się z wycinki drzew w terminie wskazanym w umowie użyczenia pasa drogowego, może nastąpić natychmiastowe rozwiązanie umowy przez Sprzedającego.

§ 6

W sprawach nie unormowanych niniejszą umową mają zastosowanie przepisy Kodeksu Cywilnego.

§ 7

Spory z niniejszej umowy podlegają rozpoznaniu przez właściwy dla Sprzedającego sąd cywilny.

§ 8

Umowa została sporządzona w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz dla Kupującego i dwa egzemplarze dla Sprzedającego.

Sprzedający

Kupujący

.....

.....

Zestawienie drzew do wycinki

Droga powiatowa nr .....

dz. nr ..... obr. ....

Lp.	Lokalizacja	Nr na drzewie	Gatunek drzewa	Obwód pnia na wys. 130 cm	Przeznaczenie terenu	Przyczyna usunięcia drzewa	Termin usunięcia drzewa	Klasyfikacja

INSTRUKCJA BEZPIECZNEJ PRACY PRZY PODCINANIU, ŚCINCE DRZEW I WYCINCE KRZAKÓW

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Do pracy przy ścinie i podcinaniu drzew, wycince krzaków mogą być zatrudniani mężczyźni będący pracownikami posiadającymi ważne profilaktyczne badania lekarskie.
2. Kobiety, a pod nadzorem także młodociani, mogą być zatrudniani tylko przy pracach polegających na uprzążaniu.
3. Maszyniści pił mechanicznych powinni mieć ukończone 21 lat oraz posiadać orzeczenie lekarskie o zdolności do pracy w kontakcie z maszyną emitującą wibracje, wystawione przez uprawnionego lekarza.
4. Pracownicy posługujący się piłami do ścinki drzew, wycinki krzaków muszą posiadać uprawnienia maszynisty wymaganej specjalności i klasy.
5. Prace przy ścinie i podcinaniu drzew powinny być wykonywane przez co najmniej dwóch pracowników, mających możliwość wzajemnego kontaktowania się między sobą w strefie roboczej.
6. Pracownicy zatrudnieni przy ścinie i podcinaniu drzew, wycince krzaków muszą odbyć uprzednio instruktaż stanowiskowy udokumentowany zaświadczeniem lub wpisem do indywidualnej książeczki szkolenia BHP.
7. Pracownicy winni być wyposażeni i stosować środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze zgodnie z tabelą norm przydziału. Zabrania się przystępowania do pracy bez kasku ochronnego, rękawic roboczych, a pilarze winni zakładać ubranie specjalistyczne lub nakładki na ubranie.
8. Wszystkie osoby, których obecność podczas ścinki jest konieczna np. dozór muszą używać kaski ochronne.
9. Podcinki i wyrębu drzew nie wolno wykonywać:
  - pod czynnymi elektroenergetycznymi liniami niskiego i wysokiego napięcia oraz w bezpośredniej bliskości mniejszej niż:
    - a) 2 m dla linii NN,
    - b) 5 m dla linii WN do 15 kV,
    - c) 10 m dla linii WN do 30 kV,
    - d) 15 m dla linii WN pow. 30 kV.
  - przy temperaturze poniżej – 20 C,
  - w czasie ograniczonej widoczności, np.: przy gęstej mgle, zapadającym zmroku, podczas deszczu i śnieżycy,
  - podczas wiatru tak silnego, że mógłby spowodować zmianę założonego kierunku obalania drzew i spadania obcinanych konarów i powodować przedwczesne obalanie i pęknięcie drzew,
  - w czasie burzy i silnego wiatru nie wolno pozostawać w strefie roboczej i należy skryć się (np. w budynku lub samochodzie) w odległości większej niż dwukrotna wysokość ścinanego drzewa.
10. Zabrania się używania siekier jako klinów i do obracania drewna, jak również wieszania narzędzi na gałęziach drzew.
11. Wycinkę i obalanie drzew prowadzić tylko pod nadzorem.
12. Podcinkę „niską” o średnicy konarów do 10 cm dopuszcza się prowadzić przy użyciu narzędzi ręcznych, pił ogrodniczych itp. Przy większej średnicy cięcia należy stosować pilarki mechaniczne, a przy większej wysokości jak zasięg ramion winny być stosowane podnośniki hydrauliczne przystosowane do pracy na wysokości.

13. Zabrania się stosowania siekier do podcinania i prześwietlania drzew.
14. Rozpoczęcie cięcia drewna dozwolone jest jedynie po uprzednim uruchomieniu elementów tnących. Przed dotknięciem piłą łańcuchową do drewna należy, jeżeli jest to możliwe, oprzeć o nie piętę pilarki. Należy unikać cięcia końcówką prowadnicy.
15. W przypadku zakleszczenia pilarki należy natychmiast zatrzymać urządzenie tnące, w razie potrzeby wyłączyć silnik.
16. Wyszarpowywanie części tnącej z rządu jest niedopuszczalne (dotyczy to również piły ręcznej).
17. Zakleszczone piły należy usunąć na przykład klinem lub przez podważenie drewna z dwóch przeciwstawnych stron, dwoma drągami.
18. Pracownicy pracujący na podnośniku winni posiadać badania lekarskie pod kątem możliwości pracy na wysokościach.

II. PRACE PRZYGOTOWAWCZE.

1. Przed przystąpieniem do wycinki i obalania drzew, granica powierzchni strefy zagrożenia powinna być wyznaczona w sposób wyraźnie widoczny, a robotnicy zatrudnieni przy tych pracach zapoznani z przebiegiem tej granicy.
2. Najbliższa dopuszczalna odległość między stanowiskiem roboczym przy ścinie i obalaniu drzew i jakimkolwiek innym stanowiskiem nie może być mniejsza niż dwie wysokości ścinanych drzew.
3. Odcinek drogi, przy którym prowadzona jest wycinka drzew winien być odpowiednio zabezpieczony zastawami drogowymi i znakami ostrzegawczymi zgodnie z zatwierdzonym przez organ zarządzający ruchem na drogach, projektem czasowej organizacji ruchu drogowego (projekt zapewnia ZDP w Białogardzie).
4. W przypadku wycinki wysokich drzew, przy których strefa robocza sięga drugiego pasa ruchu należy ustawić dwóch robotników ubranych w kamizelki ostrzegawcze koloru pomarańczowego i wyposażać w czerwone chorągiewki w celu wstrzymania ruchu drogowego w okresie obalania drzew.
5. Pracownicy kierujący ruchem muszą znać umówione znaki utrzymujące kontakt z operatorem piły spalinowej.
6. Kierunek obalania drzew ustala osoba nadzorująca wycinkę w porozumieniu z operatorem piły, uwzględniając urządzenia obce przebiegające w strefie wycinki oraz odległość jezdni, drogi itp.
7. Przed przystąpieniem do ścinki wszyscy pracownicy muszą być zapoznani z organizacją prac i zagrożeniami występującymi na powierzchni strefy.
8. Przeszkadzające przy ścinie gałęzie należy na wysokości wzrostu operatora usunąć, a odcięte gałęzie należy usunąć z bezpośredniego otoczenia drzewa przeznaczonego do ścinki i ze ścieżek oddalania.
9. Gałęzie nadłamane i luźno zawieszane na drzewach przeznaczonych do ścinki oraz na drzewach sąsiednich należy w miarę możliwości usunąć przed rozpoczęciem ścinki.
10. Podrost i podszyt przeszkadzający w ścinie drzew musi być usunięty. Dotyczy to również ścieżek oddalania.
11. Jeżeli występuje pokrywa śnieżna utrudniająca pracę należy ją odrzucić od ścinanego drzewa oraz ze ścieżek oddalania, w stopniu zapewniającym swobodę poruszania się robotników w czasie ścinki, obalania oraz odchodzenia od drzewa.
12. W promieniu 0,5 – 1,0 m od odziomka przeznaczonego do ścinki, usunąć odrosty i inne przeszkody.
13. Do pracy przy wycince stosować narzędzia sprawne technicznie, a kliny metalowe tylko z miękkiej stali w celu przeciwdziałania powstania odprysków metalu.
14. Przy dużych i ciężkich drzewach zaleca się pracę sprzętu pomocniczego, samochodu z lebiodką lub innego sprzętu pozwalającego na szybkie usunięcie obalonego drzewa z jezdni.

15. Rozpoczęta praca przy wycince drzewa musi być prowadzona bez przerwy, aż do obalenia i usunięcia z jezdni drzewa.

III. ŚCINANIE I OBALANIE DRZEW

1. Przed ścinaniem i obalaniem drzewa należy dokładnie ustalić, kto kieruje przebiegiem ścinania i obalania drzewa oraz znaki umowne dla porozumiewania się w czasie pracy.

2. Na stanowisku roboczym mogą znajdować się jedynie osoby upoważnione do uczestnictwa w ścinie drzewa.

3. Przed rozpoczęciem ścinki pilarz musi upewnić się, czy w strefie o promieniu dwóch wysokości drzewa znajdują się tylko osoby uczestniczące w ścinie tego drzewa.

4. Zasady wykonywania rzazów przy ścinie drzewa:

- rzaz podcinający powinien być wykonany jak najniżej, tak aby wysokość pniaka nie była większa $1/4$ średnicy, zasadniczo na głębokość $1/4$ do $1/3$ średnicy pnia w miejscu cięcia,
- krawędź rzazu powinna być prostopadła do obranego kierunku obalania i w miarę możliwości do osi drzewa,

- rzaz podcinający należy rozpocząć od cięcia ukośnego pod kątem 45° , następnie wykonać rzaz poziomy i prowadzić go do rzazu podcinającego dwoma cięciami ukośnymi, o kątach rozwarcia 45° do płaszczyzny poziomej,

- rzaz ścinający musi być założony prostopadle do osi strzały o około $1/10$ średnicy pnia, powyżej płaszczyzny rzazu podcinającego,

- wykonując rzaz ścinający należy zastosować nieodpiłowaną część pnia tzw. zawiasę o szerokości $1/10$ średnicy pnia w miejscu cięcia,

- zabrania się przepiłowywania drzewa na całej powierzchni przekroju, w przypadku drzew grubych zaleca się obustronne skracanie zawiasy na głębokość nie większą niż 5 cm,

- w czasie ścinki narzędzia pomocnicze należy ułożyć w zasięgu ręki,

- **przed obalaniem drzew drwal daje umówiony znak robotnikom kierującym ruchem,**

a ci w miarę potrzeby na ten czas wstrzymują ruch, po usunięciu drzewa z jezdni i oczyszczeniu z gałęzi puszczają ruch.

5. Ścinkę i obalanie drzew o średnicy w miejscu cięcia powyżej trzech szerokości prowadnicy, należy wykonać za pomocą pilarki i klinów. Wbijanie klinów metalowych wykonuje się tylko przy użyciu młotów o ciężarze minimum 3,5 kg. **Zabrania się wbijania klinów metalowych przy pomocy siekier.** Można stosować również kliny drewniane i z tworzyw sztucznych. Ścinie drzew o mniejszej średnicy cięcia od trzech szerokości prowadnicy można wykonać przy użyciu sprzętu lekkiego i siekier.

6. Zawsze, gdy pilarka musi być odłożona po wyjęciu z rzazu należy przestrzegać, aby urządzenie tnące było skierowane do tyłu (uchwyt sterujący pilarki w kierunku ścinanego drzewa).

7. Przy ścinaniu drzew pilarką i klinami należy:

- w trakcie wykonywania ścinki stosować kliny zabezpieczające przez zakleszczeniem piły,

- po prawidłowym uformowaniu zawiasy do obalania drzewa należy użyć niezbędnej ilości klinów. Kliny należy kierować do środka drzewa po promieniu (doosiowo),

- rodzaje klinów i narzędzia do wbijania podano w pkt. 5.

8. Przy ścinaniu drzewa o średnicy, w miejscu cięcia, nie przekraczającej dwóch długości użytecznych prowadnicy należy:

- wykonać rzaz podcinający od strony kierunku obalania drzewa,

- rzaz ścinający – po uformowaniu zawiasy wykonać sposobem sztyletowym od obu końców zawiasy do przeciwnego kierunku obalania drzewa,

- po pierwszym cięciu sztyletowym szczelinę zabezpieczyć klinem w celu uniknięcia zakleszczenia piły,

- przy obalaniu drzewa stosować zasady jak w pkt. 4. Każdorazowo należy pamiętać o oznakowaniu zagrożonego odcinka drogi, a w miarę potrzeby zatrzymywać ruch kołowy na czas obalania i uprzątnięcia drzewa z jezdni.

9. Ścinka drzew pochylonych:

- przy ścinie drzew pochylonych kierunek obalania w zasadzie powinien być zgodny z pochyleniem. W przypadku tym obowiązują podstawowe zasady wykonywania rzązów,
- rząz ścinający rozpoczyna się cięciem sztyletowym prowadzonym od wewnątrz do zewnątrz pnia, z pozostawieniem zawiasy oraz zewnętrznej listwy przytrzymującej,
- obalenie drzewa następuje przez przecięcie listwy przytrzymującej, przy czym pilarkę należy prowadzić od zewnątrz do wewnątrz drzewa,
- przecięcie listwy należy wykonać cięciem ukośnym z góry, z możliwie wyprostowanej pozycji ciała, stojąc z boku drzewa.

10. Przy ścinie drzew pochylonych w kierunku przeciwnym do kierunku obalania obowiązują technika ścinki z zachowaniem następujących kolejności czynności:

- wykonać rząz ścinający z jednej strony i zabezpieczyć go klinem,
- wykonać rząz ścinający z drugiej strony drzewa, również zabezpieczyć go klinem,
- wykonać rząz podcinający,
- dalsze wykonywanie rządu ścinającego w kierunku zawiasy, z jednoczesnym pobijaniem klinów aż do momentu wyprostowania drzewa,
- skrócić zawiasę,
- obalić drzewo.

11. Ścinka silnie pochylonych drzew w kierunku przeciwnym do zamierzonego kierunku obalania lub w kierunku szlaków komunikacyjnych czy linii energetycznych, budynków itp. musi być wykonana przy zastosowaniu ściągacza linowego lub ciągnika z wyciągarką linową, z ewentualnym użyciem bloczka kierunkowego.

12. Przy ścinie drzew pochylonych w bok od kierunku obalania obowiązują podstawowe zasady wykonywania rzązów z tym, że rząz ścinający należy wykonać cięciem sztyletowym, rozpoczynając od strony ściskanej i prowadzić go w kierunku strony rozciąganej, z założeniem klinów po stronie i pobijaniem ich. Po stronie rozciąganej zostawić szerszą zawiasę, która ma nadać odpowiedni kierunek obalania.

13. Przy ścinaniu drzewa o dwóch lub więcej pniach należy oceniać indywidualnie i ścinać jak pojedyncze drzewo, stosując jedną z w/w technik ścinania. Kolejne pnie należy ścinać rozpoczynając od pnia najłatwiejszego do ścinki. Jeżeli rozwidlenie występuje powyżej ramion pilarza należy zabezpieczyć pnie przed rozłupaniem, przez opasanie wszystkich pni tego drzewa łańcuchem i napięcie łańcucha. Drzewa o dwóch i większej liczbie pni należy obalać w kierunku prostopadłym do płaszczyzny wyznaczonej przez dwa pnie o największej masie.

14. Po ścięciu drzewa należy okorować pozostały pień do poziomu gruntu.

IV. OKRZESYWANIE DRZEW

1. Okrzesywanie drzewa leżącego może odbywać się dopiero po uprzednim całkowitym obaleniu.

2. Jedno drzewo winien okrzesywać tylko jeden robotnik.

3. Przed przystąpieniem do okrzesywania robotnik winien sprawdzić położenie drzewa. Jeżeli drzewo grozi przesunięciem lub obróceniem się, przed rozpoczęciem okrzesywania należy zabezpieczyć je. Niezależnie od powyższego należy sprawdzić czy i na jakich gałęziach opiera się drzewo (szczególnie ważne w przypadku gatunków liściastych).

4. **Zabrania się okrzesywania gałęzi ukrytych w śniegu.**

5. **Przy okrzesywaniu drzew leżących zabrania się:**

- **stawać na drzewo,**
- **opierać nogę o drzewo,**
- **stawać okraciem nad drzewem.**

6. Przy odcinaniu gałęzi i sęków z drzew grubszych (powyżej 50 cm w miejscu odcinania gałęzi), robotnik powinien ustawić się po tej samej stronie strzały, po której znajduje się odcinana gałąź.

V. PODCINANIE I PRZEŚWIETLANIE DRZEW.

1. Przed przystąpieniem do podcinania i prześwietlania drzew rosnących przy drogach należy określić strefę zagrożenia i stosować oznakowanie odcinka drogi znakami ostrzegawczymi wymienionymi w pkt. II 3, a w przypadku zagrożenia całej szerokości jezdni przy opuszczaniu większych konarów, wstrzymać ruch. Zasady porozumiewania się pomiędzy operatorem piły i robotnikiem regulującym ruch kołowy na drodze – jak przy ścinaniu i obalaniu drzew.
2. Podstawowym sprzętem ochronnym przy podcinaniu i prześwietlaniu drzew jest hełm ochronny, rękawice ochronne, okulary i pas bezpieczeństwa w przypadku konieczności pracy na wysokości, tj. na drabinie, pomoście.
3. Technika obcinania konarów polega na wykonywaniu rzazu podcinającego w dowolnej części konara i wykonaniu rzazu ścinającego z od góry.
4. Podczas ścinania gałęzi i konarów czynność tę wykonuje tylko jeden robotnik, pozostali muszą być oddaleni na odległość nie mniejszą od dwóch długości ścinanego konara lub gałęzi.
5. Uprzątnięcie odciętych gałęzi może mieć miejsce po zakończeniu pracy pilarza.

VI. UPRZĄTNIĘCIE I TRANSPORT ŚCIĘTYCH DRZEW I GAŁĘZI.

1. Po zakończeniu pracy pilarza można przystąpić do uporządkowania odciętych gałęzi. Załadunek lekkich gałęzi na skrzynię ładunkową lub przyczepę może odbywać się ręcznie. W przypadku konieczności przebywania robotnika na skrzyni ładunkowej w celu układania gałęzi silnik pojazdu musi być wyłączony, a ponowne jego uruchomienie może nastąpić po zejściu pracownika ze skrzyni ładunkowej.
2. Środek transportu znajdujący się na jezdni musi znajdować się w strefie oznakowanej znakami drogowymi, znakami ostrzegawczymi i zaporami drogowymi, a wszyscy pracownicy uprzątający gałęzie muszą używać rękawice ochronne i odzież ostrzegawczą o intensywnej widzialności.
3. Po uprzątnięciu oraz załadunku gałęzi i konarów można przystąpić do załadunku grubizny, stosując specjalistyczne pojazdy dostosowane do samoczynnego mechanicznego załadunku. W przypadku braku takich pojazdów można stosować pojazdy skrzyniowe lub dłuźycowe, lecz wtedy do załadunku należy używać dźwigów i innych urządzeń ładunkowych gwarantujących bezpieczny załadunek.
4. Przy rozładunku ze skrzyń ładunkowych należy stosować podobną technikę. Zabrania się rozładowywać grubiznę poprzez ręczne spychanie ze środków transportowych. Wejście pracownika na załadowaną skrzynię ładunkową może nastąpić przy wyłączonym silniku pojazdu i tylko w celu zaczepienia lin i haków. Po wykonaniu tych czynności pracownik musi zejść ze skrzyni ładunkowej i wówczas można przystąpić do rozładunku grubizny za pomocą sprzętu.
5. Po zakończeniu prac uprzątkowania i załadunku na drodze, znaki ostrzegawcze i zastawy drogowe należy każdorazowo usunąć z drogi.